

Dodela nagrade „Miloš N. Đurić“ Udruženja književnih prevodilaca Srbije za najbolja prevodilačka ostvarenja na srpski jezik iz oblasti proze, poezije i esejistike u 2013. godini.

Žiri koji je sa mandatom od tri godine izabrala Skupština UKPS 2012, radio je u sastavu: **Spomenka Krajčević** (predsednik), **Ljubica Rosić**, **Neda Nikolić Bobić**, **Đorđe Tomić** i **Dejan Ilić**.

Na svojoj prvoj sednici 29. oktobra 2013. žiri se konstituisao, izabrao za predsednika Spomenku Krajčević i upoznao se s Pravilnikom o dodeljivanju prevodilačke nagrade „Miloš N. Đurić“.

Žiri je takode konstatovao da su se, posle oglašavanja u Politici i upućenih pisama izdavačima, na konkurs javili, između ostalih, naši najveći i najpoznatiji izdavači: Geopoetika, Arhipelag, Klio, Paideia, Službeni glasnik, Laguna, Fedon, Izdavačka knjižarnica Zorana Stojanovića, KOV, Agora, Čarobna knjiga, Plato, Albatros +... i ostali, i evidentirao je predložena dela.

Na narednim sastancima (3. novembra, 8. novembra, 15. i 21. novembra) žiri je razmotrio prevode koji su se na regularan način našli u konkurenciji za Nagradu, računajući i predloge samih članova žirija.

Na poslednjem sastanku, 28. novembra 2013. godine nakon razmatranja prevoda koji su se našli u najužem izboru, žiri je doneo siedeće odluke:

1. Da se nagrada za najbolji prevod iz oblasti poezije u 2013. godini ne dodeli, jer nijedno prevodilačko ostvarenje nije u potpunosti zadovoljilo kriterijume najprestižnije nagrade za prevodilaštvo „Miloš N. Đurić“.
2. Da se nagrada za najbolji prevod na srpski jezik proznog dela u 2013. godini dodeli **Srpku Leštariću** za prevod romana **Nagiba Mahfuz** *Deca naše ulice* u izdanju Službenog glasnika, 2013.
3. Da se nagrada „Miloš N. Đurić“ za najbolji prevod na srpski jezik iz oblasti književne esejistike u 2013. godini dodeli **Mirjani Grbić** za prevod dela **Mihaila Bahtina** *Estetika jezičkog stvaralaštva* u izdanju Izdavačke knjižarnice Zorana Stojanovića, 2013.

Žiri je, takođe, jednoglasno, ocenio da je, za razliku od poezije, ova godina bila izuzetno bogata dobro prevedenim proznim ostvarenjima, što je za žiri predstavljalo prijatno iznenađenje. Izuzetne prevode ostvarili su kako već nagrađeni književni prevodioci, tako i mladi koji tek stiču svoju afirmaciju. Tako je u godinama krize i sveopšte degradacije kulturnih vrednosti, književno prevodilaštvo sačuvalo svoje dostojanstvo.

Stoga je žiri, takođe jednoglasno, ocenio da je potrebno spomenuti izuzetne prevode koji su ušli u najuži izbor:

- *Sabrane kratke proze Samjuela Beketa* u prevodu **Ivane Paunović**, Geopoetika 2013;
- delo Brusa Četvina *Na crnom bregu* u prevodu **Alena Bešlića**, Čarobna knjiga, 2013;
- roman Martina Valzera *Poslednja Geteova ljubav* u prevodu Mirjane Popović, Laguna 2013;
- delo Deže Kostolanija *Zlatni zmaj*, prevod **Marko Čudić**, KOV, 2012. i
- prevod **Dragane Đorđević** dela Rebi Džabira *Beogradski druzi*, Geopoetika 2013.

Iz oblasti književne esejistike hvale vredan je zbornik eseja *Paradoks fikcije*, koji je priredila i prevela **Aleksandra Kostić**, izdavač Fedon, 2013.

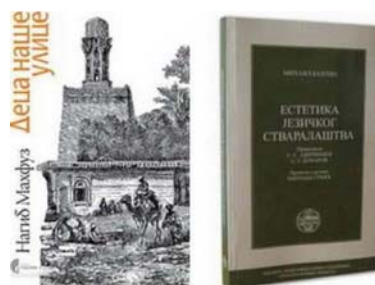
(N. N. B.)

Obrazloženje Nagrade „Miloš Đurić“ za prozno delo

Nagib Mahfuz je egipatski pisac i za sada jedini književni stvaralac na arapskom jeziku koji je ovenčan Nobelovom nagradom. Nagradu je dobio 1988, a u njenom obrazloženju posebno se ukazuje na roman *Deca naše ulice*, delo koje je Mahfuzu, zajedno sa trilogijom o životu Kaira sredinom 20. veka, donelo ugled najvećeg arapskog romansijera.

Roman *Deca naše ulice* alegorijski pripoveda o stvaranju sveta i „širenju grada kao univerzalne metafore civilizacije“. Mada kroz žudnje i borbe glavnih junaka ove složene povesti Mahfuz rekonstruiše istoriju judaizma, hrišćanstva i islama, priče o prorocima su, kako kaže sam autor, tek umetnički okvir romana. Kao pisac sa sluhom za socijalne nepravde, Mahfuz ispituje nosivost nada u mogućnost boljeg i pravednijeg života. Zahvaljujući Mahfuzovom izuzetnom pripovedačkom daru – u kome se prepoznaje viševjekovna egipatska tradicija javnih uličnih pripovedača – roman *Deca naše ulice* čita se prvenstveno kao delo koje oslikava živote više generacija žitelja jednog sirotinjskog kraja Kaira. Spasiteljske namere, koja god da je religija posredi, nakratko podstaknu nadu pa i donesu boljitak, ali svet ubrzo ponovo potone u nepravdu i nasilje, što implicira sumnju u to da Bog uopšte postoji.

Kada je 1959. roman *Deca naše ulice* počeo da u nastavcima izlazi u listu *Ahram*, izazvao je žestoke kritike islamista i, premda nije bio pod formalnom zabranom, u zemljama islama objavljen je samo u Libanu 1967. U Egiptu će biti

štampan kao knjiga tek 2006, gotovo pola veka od prvog pojavljivanja u nastavcima, i upravo one godine kad Nagib Mahfuz umire. U svojoj domovini Mahfuz je bio i slavljen i kuđen, doživeo je čak i atentat od čijih se posledica nije nikad oporavio. U svetu, Mahfuzova dela prevedena su na oko pedeset jezika.

Postoje dobri prevodi u kojima je prevodilac nevidljiv. Postoje međutim i prevodi koji se opažaju kao delo. I čitalac neuvežban u tome da razaznaje prevodilačko umeće primetiće da je jezik ponekog prevoda raskošan, da su dijalozi živi i prirodni, a da zvuk, boja i ritam reči čitanje pretvaraju u uživanje. Takvi prevodi dokazuju da se umetnička vrednost prevedenog dela temelji

ne samo na kvalitetima originala nego i na prevodiočevom umetničkom doprinosu. Knjige koje je sa arapskog preveo Srpko Leštarić pripadaju toj vrsti prevoda i nastavljaju ponajviše vinaverovsku tradiciju.

Prve prevode Srpkio Lestarić objavio je 1994. da bi od tada ostvario zamašnu prevodilačku biografiju u kojoj pažnju posebno privlače prevodi narodne knjevnosti i dela *Sezona seobe na sever* Tajiba Saliha, *Zašto je začutala reka* Zekerije Tamira i *Najsrećniji čovek na svetu* Abdusetara Nasira. Zvezdani trenuci prevodne književnosti su oni kada se prevodilac s darom pisca, a taj dar Srpkio Leštarić dokazuje iz knjige u knjigu, susretne s delom koje mu pruža priliku da svoje umeće prikaže u širokom rasponu. Srpski jezik na kome Leštarić gradi Mahfuzovu sagu svojom iznijansiranošću i gipkošću razmiče granice uobičajnog. No prevod romana *Deca naše ulice* zahtevao je ne samo talenat nego i izuzetno dobro poznavanje specifičnosti određenog kulturnog miljea, njegovih jezičkih kanona i njegove govorne prakse. Govor je uvek izbor, manje ili više osvešćen, a prevod svake reči nekog umetničkog dela je izbor s velikim bremenom odgovornosti: koja je od mogućih reči u stanju da najpotpunije posreduje intenciju autora, predoči željenu sliku, zazvuči na pravi način, pokrene potreban lanac asocijacija. Mukotrpan prevodiočev rad uložen u prevode reči iz stručnog vokabulara ponekad je čak lakši od odluke o tome koju reč treba izabrati od dve sasvim obične – recimo reči *ulica* i *sokak*. O toj dilemi i sličnim nedoumicama govori veoma zanimljiv tekst o prevodu romana *Deca naše ulice* koji je priključen knjizi i ilustruje težinu prevodiočevog izbora kao i opseg znanja potrebnih da bi se došlo do pravog rešenja. I ovim tekstom, kao i pogovorima kojima propraća gotovo sve svoje prevode, Srpkio Leštarić demonstrira složenost uloge što je prevodilac igra u posredovanju između kultura.

Spomenka Krajčević